

Els 'Cactus' de Julià Guillamon, escriptor convidat 2024

Onze entregues en què Guillamon ens redescobreix una història cultural fecunda

Una 'echeveria' en un aparador de l'avinguda Mistral | Julià Guillamon

Als anys trenta els cactus van generar una moda internacional. Els artistes i els arquitectes d'avantguarda hi veien una planta-objecte artificial que sintonitzava amb les noves formes de la vida moderna. Però també hi va haver un cactus menestral, un cactus burgès, un cactus intel·lectual i innumbrables acudits i bromes de cactus. La cultura catalana participa en aquest moviment amb la plana major: els arquitectes del GATCPAC, El Be Negre, Ramon Calsina, Josep Carner, Salvador Dalí, Salvador Espriu, Gabriel Ferrater, J.V. Foix, Antoni Gaudí, Juli González, Apel·les Mestres, Joan Miró, Josep Obiols, Carles Riba, Mercè Rodoreda, Nicolau M. Rubió i Tudurí, Joaquim Ruyra, Josep M. de Sagarra, Tísner, Francesc Trabal, Miquel Villà i molts d'altres. Una sèrie de relats d'història cultural de Julià Guillamon i *L'Avenç*, divertida, sorprenent i inesperada.

Us convidem a aficionar-vos-hi, a ritme de Jacques Dutronc, "Les cactus" (1967). Bona lectura!

El primer capítol es titula "**El congrés dels Cactus**", i us en deixem un petit fragment, publicat al número 504 (gener 2024).

A

"Com vaig començar a recollir textos, fotografies, dibuixos i pintures de cactus? La tardor del 2014, preparava l'exposició Salvador Espriu. He mirat aquesta terra, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Em va semblar que el conte «Cactus» del volum *Aspectes* (1934), podia donar joc expositiu. Parla de la mort d'una noia que es clava al dit la punxa d'un cactus que li ha regalat el xicot. En el seu llibre sobre els anys d'aprenentatge d'Espriu, Rosa Delor diu que el jurista Josep M. Font i Rius, company d'universitat de l'escriptor, li va explicar que està basat en un fet real. En aquella època Espriu escrivia uns textos gairebé periodístics. Un altre conte, «Introducció a l'estudi d'una petita girafa» d'*Ariadna al laberint grotesc* (1935) explica la reacció d'un grup d'amics que representen el sentimentalisme i la inconsistència moral davant la notícia del naixement i la mort d'una girafa al zoològic de Barcelona, en els mateixos dies que uns soldats moren en uns aldarulls al carrer. Estava remenant diaris per escriure un llibre sobre la boxa. A *L'Instant* del 24 de juny de 1935, en el mateix número que es parla de Pere Roca, el boxador que va acabar boig dels cops al cap, hi vaig trobar una fotonotícia: «La girafeta del parc». Va passar de debò! De la mateixa manera, «Cactus» és una burla de la moda de les plantes crasses, a partir de la tragèdia de Carmen Olivé i Millet, filla del doctor Cèsar Olivé Gumà ?l'amo de la Clínica dels Toreros de la cantonada de Torrent de l'Olla i Còrsega? que va morir d'un infecció de tètanus. Com que recordava un número de la revista *D'Ací i d'allà*, sobre la moda dels cactus, va ser senzill lligar caps de cara a l'exposició: en una de les vitrines es podia llegir un fragment del text d'Espriu al costat del *D'Ací i d'allà* del setembre del 1932, obert per la pàgina amb el titular: «Per què han triomfat els cactus?»."

Aquest febrer, podreu llegir "**El cactus menestral**", al número 505.